Behoort bij besluit van burgemeester en wethouders d.d. 17 maart 2026

Mij bekend de gemeentesecretaris,

Drs. I.P. van der Valk

Reactienota zienswijzen Ontwerp-warmteprogramma Lingewaard 2026-2035

Gemeente Lingewaard

Inhoudsopgave

Inhoud

1 Inleiding en achtergrond Ontwerp-Warmteprogramma 3

1.1 Inleiding 3

1.2 Achtergrond 3

1.3 De terinzagelegging 4

1.4 Ingekomen zienswijzen 4

1.5 Verdere opbouw van deze reactienota 5

2 Zienswijzen (samenvatting zienswijzen, reactie en voorstel voor wijziging) 6

3 Overzicht wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen 17

3.1 Doorgevoerde wijzigingen vanuit zienswijzen 17

3.2 Ambtshalve wijzigingen 18

1 Inleiding en achtergrond Ontwerp-Warmteprogramma

1.1 Inleiding

Voor u ligt de reactienota op de zienswijzen die zijn ingediend voor het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035. Het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035, met twee bijlagedelen A en B, heeft ter inzage gelegen van 16 december 2025 tot en met 26 januari 2026. Ook is de gelegenheid geboden om voor afloop van deze termijn een pro forma zienswijze in te dienen. Daardoor is de termijn voor indiening van een zienswijze voor deze belanghebbenden verlengd tot en met 12 februari 2026. In deze reactienota geeft het college van burgemeester en wethouders (verder aangeduid als het college) haar reactie op alle ingediende zienswijzen.

Er zijn vier zienswijzen ingediend, waarvan één geen nadere motivatie heeft aangeleverd en daarmee niet ontvankelijk is. In de drie zienswijzen die resteren worden meerdere punten naar voren gebracht. Het college vindt het belangrijk dat het proces en de communicatie rondom het Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 zorgvuldig en transparant is.

Deze reactienota start met een korte beschrijving van het Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 met daarin aandacht voor de achtergrond en context van het programma. Daarna worden de zienswijzen behandeld, waarbij de aparte relevante punten vanuit elke zienswijze ook apart worden behandeld. We sluiten af met de wijzigingen die op basis van alle (onderdelen uit) zienswijzen in het programma zijn doorgevoerd.

1.2 Achtergrond

Elke gemeente dient uiterlijk 31 december 2027 een warmteprogramma vast te stellen. Het is een verplicht programma onder de Omgevingswet en richt zich op de toekomst van de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving. Op 2 december 2025 heeft het college het Ontwerp-Warmteprogramma vastgesteld en vrijgegeven voor de terinzagelegging.

In het Ontwerp-Warmteprogramma staat hoe de gemeente Lingewaard in de komende tien jaar (2026-2035) werkt aan een duurzame warmtevoorziening voor alle Lingewaardse wijken en buurten. Daarmee ontstaat duidelijkheid welke duurzame warmteoplossingen het meest waarschijnlijk zijn voor delen van Lingewaard en op welke termijn deze oplossingen in beeld zijn.

Voor alle wijken en buurten is een analyse uitgevoerd, op basis van beschikbare data over warmtebronnen, dichtheid van bebouwing, kosten, bezit van de woningcorporatie, capaciteit op het stroomnet en ruimtelijke en sociale karakteristieken en milieueffecten. Alle data en gegevens zijn gebruikt om een kaartbeeld van Lingewaard te maken. De bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties krijgen door het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 inzicht in welke warmteoplossing voor hun gebouwen het meest passend is en wanneer deze oplossing wordt gerealiseerd. De ambitie van het programma is dat ca. 5700 bestaande woningen in de periode tot 2035 aardgasvrij worden.

Een aantal buurten wordt concreet genoemd. Dit betreft de Zilverkamp in Huissen en Doornenburg. Daarnaast zal voor Klappenburg in Bemmel en Lootakers, Walburgen en Vleumingen in Gendt nader onderzoek starten om te toetsen of een collectieve warmte-oplossing inderdaad kansrijk is voor verdere uitwerking. Voor het buitengebied, overige buurten in Huissen, Bemmel en Gendt en de kernen Haalderen en Angeren, zetten we in op verduurzaming op natuurlijke momenten (aankoop

woning, verbouwing, verandering gezinssamenstelling, etc.). Lingewaard breed wordt ingezet op besparen en isoleren.

Ook is een mer-beoordeling (milieueffectrapportage) uitgevoerd. De milieueffecten van de onderdelen uit het Ontwerp-Warmteprogramma zijn beperkt van omvang. Effecten kunnen worden verzacht of gecompenseerd, en dat maakt dat een plan-mer niet is uitgevoerd.

In het Warmteprogramma is opgenomen om na de vaststelling vanaf de zomer te starten met een ronde langs de kernen. Per kern kunnen dan de plannen worden toegelicht. Tegelijk krijgen bewoners en bedrijven inzicht in hun handelingsperspectief

Na de terinzagelegging heeft het College de zienswijzen beoordeeld en voor een deel verwerkt in het definitieve Warmteprogramma. De vaststelling heeft plaatsgevonden in de collegevergadering van 17 maart 2026.

1.3 De terinzagelegging

In de periode van terinzagelegging zijn het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035, en de bijlagedelen A en B, ter inzage gelegd. Bijlagedeel A vormt de toelichting bij het Ontwerp-Warmteprogramma. Bijlagedeel B bevat de data en analyses (inclusief de mer-beoordeling).

Het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 en de bijlagedelen konden, gedurende periode van 16 december 2025 tot en met 12 februari 2026, worden ingezien op het gemeentehuis van Lingewaard. De stukken zijn ook gepubliceerd op onze website www.samen.lingewaard.nl (Warmteprogramma | Samen Lingewaard) en op Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 - Regels op de kaart - Omgevingsloket.

Voor het aankondigen van de publicatie hebben we inwoners ook via de het Gemeentenieuws en het Gemeenteblad geïnformeerd. Op 20 januari 2026 is een informatieavond over het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 georganiseerd, waarbij ca. 55 bewoners van diverse kernen in Lingewaard aanwezig waren. De avond was aangekondigd via www.samen.lingewaard.nl, het Gemeentenieuws en via social mediakanalen.

De wettelijke termijn voor de terinzagelegging is met twee weken verlengd. Indieners van zienswijzen hebben daardoor de gelegenheid om binnen de wettelijke termijn een pro forma zienswijze in te dienen, en mochten deze tot uiterlijk 2 weken na afloop van de termijn als formele zienswijze indienen (uiterlijk 12 februari 2026).

1.4 Ingekomen zienswijzen

Tijdens de inzagetermijn van het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035, inclusief de verlenging tot en met 12 februari, zijn drie zienswijzen ingediend. Eén pro forma zienswijze is niet binnen de gestelde termijn aangevuld en definitief gemaakt. Deze is daarmee niet ontvankelijk. Er resteren dus drie ontvankelijke zienswijzen.

Overzicht zienswijzen:

Volgnummer 1: Coöperatie Duurzaam Zilverkamp (hierna CDZ), Huissen
Volgnummer 2: Inwoner, Bemmel
Volgnummer 3: inwoner, Doornenburg – Niet ontvankelijk (geen nadere motivatie ontvangen)
Volgnummer 4: Wij-burgersvanLingewaard, Lingewaard breed

1.5 Verdere opbouw van deze reactienota

In hoofdstuk 2 geven wij van iedere zienswijze per onderwerp een overzicht van de ingebrachte onderwerpen. Vervolgens behandelen wij de onderwerpen en beantwoorden eventuele vragen. Mocht een onderdeel niet letterlijk worden verwoord in het overzicht, dan betekent dit niet dat dit onderdeel niet is meegewogen of buiten beschouwing is gelaten in de beoordeling en beantwoording van de zienswijzen. Als de onderwerpen gelijk zijn aan elkaar en eerder zijn behandeld, is bij volgende zienswijzen op onderdelen verwezen naar de beantwoording van vorige zienswijzen.

Sommige onderdelen van de ingediende zienswijzen zijn een nadere toelichting op het standpunt of zijn meer algemeen informerend van aard. Deze onderdelen blijven bij de behandeling van de zienswijzen wel buiten beschouwing.

In hoofdstuk 3 hebben wij een overzicht opgenomen van de wijzigingen in het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 naar aanleiding van de zienswijzen. Ook vermelden we in dat hoofdstuk enkele ambtshalve aangebrachte wijzigingen, die niet specifiek in een zienswijze zijn verwoord, maar wel zorgen voor het verbeteren van de informatie uit het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 of de bijlagedelen.

2 Zienswijzen (samenvatting zienswijzen, reactie en voorstel voor wijziging)

Nummer zienswijze en onderwerp	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijzigingsvoorstel voor Warmteprogramma
1-1	Indiener stelt dat het programma inwoners onvoldoende inzicht geeft in de te verwachten vaste en variabele kosten per maand van het beoogde MT-warmtenet.	Het Warmteprogramma geeft de richting aan voor buurten. Wat is de meest geschikte oplossing en wanneer kan deze oplossing ongeveer worden gerealiseerd? Voor alle buurten is uitwerking noodzakelijk, om aan te tonen dat aan het leidende principe van betaalbaarheid wordt voldaan.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-2	Indiener stelt dat met het als kansrijk benoemen van een MT-warmtenet er erg gemakkelijk van wordt uitgegaan dat de Zilverkamp gedwongen kan worden in een keurslijf van een monopolistische aanbieder.	Het MT-warmtenet wordt als kansrijke warmteoplossing verder onderzocht. Uiteindelijk zal een warmtebedrijf een concreet en aantrekkelijk aanbod aan bewoners moeten doen. Bewoners hebben altijd het recht om dat aanbod niet te accepteren en zelf een eigen duurzame en aardgasvrije oplossing te ontwikkelen.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-3	De indiener stelt dat er te weinig rekening gehouden wordt met de technologische en klimatologische ontwikkelingen op de lange termijn waardoor aanpassingen niet of nauwelijks meer mogelijk zullen zijn.	Bij de opstelling van het Warmteprogramma is uitgegaan van de Startanalyse van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). In dat model is (voor zover mogelijk) rekening gehouden met de technologische en klimatologische ontwikkelingen.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-4	De indiener stelt dat er geen aandacht is voor een zorgvuldige implementatie van het participatieproces.	Na vaststelling van het Warmteprogramma wordt in alle kernen een informatieavond georganiseerd. Voor Zilverkamp wordt via een klankbordgroep, projectkrant, de campagne “Het Stroomt” en een bewonerspanel zoveel mogelijk informatie opgehaald bij bewoners om in de plannen te verwerken. Voor Bemmel en Gendt wordt binnenkort een technisch onderzoek naar warmteoplossingen gestart. Als dat klaar is, worden de buurten over de uitkomsten geïnformeerd. De gemeente kiest ervoor om de regierol zo op te pakken dat bewoners de mogelijkheid wordt geboden om te participeren, maar dat de besluitvorming een zaak van algemeen belang is.	Geen inhoudelijke wijzigingen

1-5	Indiener stelt dat aandacht voor de door CDZ ingebrachte mogelijke warmteoplossing op basis van bodemwarmte met een positieve review van het Expertteam Warmte van de provincie ontbreekt.	De door CDZ ingebrachte mogelijke warmteoplossing is door de gemeente met CDZ besproken nadat het ontwerp-warmteprogramma begin december 2025 door het college is vastgesteld. Hierdoor zijn deze ontwikkelingen niet opgenomen in bijlage A2 van het warmteprogramma. In december 2025 en januari 2026 zijn gesprekken geweest met vertegenwoordigers van de CDZ, over hun concept met een zeer lage temperatuur oplossing. Het concept, dat op veel aspecten uitgebreid was uitgewerkt, is bekeken door het Expertteam van de provincie Gelderland. De meest belangrijke opmerkingen waren: - Technische inrichting: de aanbeveling is om (veel) meer boringen in het gebied te maken dan CDZ voorstelt. Dit is nog eens extra bevestigd door een gedetailleerder onderzoek van IF Technology. - De boringen zijn een forse ingreep in de openbare ruimte en kan ook leiden tot beschadiging van particulier eigendom zoals tuinen. - Er is een restrictie om boringen te doen in een deel van de wijk, omdat dat onderdeel is van een drinkwaterbeschermingsgebied. - De investeringen die CDZ raamt, zijn voor een aantal onderdelen te laag ingeschat. - Het is nog onduidelijk of een planning van 5-10 jaar haalbaar is om de woningen in Zilverkamp van aardgas af te halen. Hieruit concludeert de gemeente dat het concept met gebruik van bodemwarmte voor de complete wijk Zilverkamp geen reële optie is. Op 26 februari 2026 is er een raadsinformatienota verzonden over het ZLT-concept met gebruik van bodemwarmte.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-6	Indiener stelt dat het begrip ‘doenvermogen’ foutief omschreven is.	De definitie in het Warmteprogramma is niet gelijk aan de definitie vanuit een onderzoek van de Wetenschappelijk Raad voor Regeringsbeleid (WRR). In het	Tekst aanpassen

		Warmteprogramma is gedoeld op de mate van bereidheid om actief aan de slag te (kunnen) gaan met een alternatieve warmteoplossing. De WRR omschrijft ‘doenvermogen’ als het vermogen van mensen om in actie te komen en vol te houden, ook onder druk of bij tegenslag. Het gaat niet om willen of weten, maar om kunnen doen. We passen de definitie aan in bijlage B2, tabel 3.2. Dat heeft geen gevolgen voor de gemaakte keuzen in het Warmteprogramma.	
1-7	Indiener stelt dat met betrekking tot temperatuur en vermogen aannames gedaan die achterhaald zijn.	De gebruikte aannames zijn gebaseerd op de actuele stand der techniek, aangeleverde data en opgehaalde inzichten van stakeholders. De techniek ontwikkelt zich continu en bij een herijking van het Warmteprogramma, voorzien over vijf jaar, wordt dit opnieuw tegen het licht gehouden.	Geen inhoudelijke wijzigingen.
1-8	Indiener stelt dat een MT-warmtenet op een aantal plaatsen wordt aangedragen als ultieme oplossing voor slecht geïsoleerde woningen met een traditioneel warmte-afgiftesysteem. Indiener stelt dat een ZLT-netwerk met opwaardering in de woning goedkoper is.	Zie punt 1-5	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-9	Indiener stelt dat in het bijlagedeel B herhaaldelijk een ZLT-oplossing als zeer kansrijk wordt bestempeld. Het huidige beleid is te eenzijdig gefocust op een MT-warmtenet.	In tabel 2.2 van bijlage B2 wordt opgemerkt dat bij alle zogenaamde s3-oplossingen uit de Startanalyse van PBL, opwaardering in de woning maar ook collectief opwaarderen mogelijk is. Dit is een algemene toelichting op de alternatieven die daarna verder onderzocht worden. In deze tabel wordt niet aangegeven dat een ZLT- of MT-net de voorkeur heeft. Een ZLT net wordt dus ook niet als zeer kansrijk bestempeld, maar als mogelijkheid om verder te onderzoeken. Dit staat ook in de tekst voor tabel 2.2 toegelicht. De aanduiding ‘Geschiktheid Lingewaard’ in de tabel wordt gewijzigd.	Tekst aanvullen
1-10	Indiener stelt dat er te gemakkelijk wordt uitgegaan van een monopolistische warmteleverancier bij het MT-warmtenet, zonder voldoende aandacht voor keuzevrijheid en betaalbaarheid voor bewoners.	De betaalbaarheid van warmtelevering wordt geborgd door regelgeving van het Rijk. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) ziet erop toe dat in de huidige situatie de prijsvorming volgens het niet-meer-dan-anders principe is, en dat warmtebedrijven geen overmatige winsten mogen maken. De wet collectieve Warmtevoorziening (Wcw) biedt aanvullende garanties aan consumenten en houdt	Geen inhoudelijke wijzigingen

		het rendement van warmtebedrijven op de investeringen beperkt. Ook in de nieuwe Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en het bijbehorende besluit zijn garanties opgenomen om betaalbaarheid te borgen.	
1-11	Indiener concludeert dat een ZLT-warmtevoorziening met individuele warmtepompen technisch moderner, betaalbaarder en toekomstbestendiger is dan het voorgestelde MT-warmtenet voor de Zilverkamp.	Zie punt 1-5.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-12	Indiener stelt dat de onderbouwing van data, aannames en afwegingscriteria (o.a. nationale kosten, eindgebruikerskosten en technische haalbaarheid) onduidelijk en onvoldoende transparant is	In bijlage B is zo goed mogelijk uitgelegd hoe de systematiek van de analyse van technische haalbaarheid, nationale kosten en eindgebruikerskosten werkt. Hiervoor wordt de methodiek van de Startanalyse van PBL en die van de eindgebruikerskosten van TNO gebruikt, zoals ook genoemd in de inleiding.	Geen inhoudelijke wijzigingen.
1-13	Indiener stelt dat het vaststellen van een energielabel bepaalt niet de mate waarin een woning energiezuinig is.	De definitie van de rijksoverheid is gehanteerd: ‘Een energielabel geeft inschatting van hoeveel energie een woning verbruikt’ (https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energielabel-woningen-en-gebouwen/energielabel-woning). Het is correct dat het label op zichzelf geen maat is voor het totale energiegebruik. Vandaar dat in de analyse ook is gekeken naar de huidige en toekomstige warmtevraag (zie bijlage B3, Wijkpaspoorten).	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-14	Indiener stelt dat de koppelkansen rond gemeentelijk vastgoed (De Brink/Zilverhuus) onduidelijk zijn en onvoldoende onderbouwd.	De Brink en Zilverhuus zijn geen bestaande warmtebronnen, maar vastgoed wat kan worden meegenomen in de ontwikkeling van een warmtenet. We benoemen in het warmteprogramma niet al het gemeentelijk vastgoed als mogelijke koppelkansen, maar benoemen de aanwezigheid hiervan in paragraaf 2.5.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-15	Indiener stelt dat de afwegingscriteria voor kosten inconsistent en onvoldoende duidelijk zijn.	De criteria nationale kosten en eindgebruikerskosten zijn niet bedoeld als absolute maat voor de verwachte kosten maar als tool om verschillende warmteopties met elkaar te kunnen vergelijken. In de toepassing is dit uitgewerkt door kosten onderling te vergelijken en een bandbreedte van 20% te hanteren. Wanneer kosten binnen deze marge vallen, worden de betreffende warmteopties als	Tekst aanvullen

		vergelijkbaar beschouwd en zijn andere criteria doorslaggevend. Een haalbare en betaalbare businesscase is daarmee maatgevend in de afweging, maar niet op basis van één absoluut getal. De tekst in bijlage B2, tabel 2.1 wordt aangevuld. De kosten van de gekozen warmteoplossing hebben dezelfde orde van grootte of zijn lager dan die van de alternatieven. Dit criterium wordt toegepast als vergelijkend criterium tussen warmteopties en niet als absoluut kostenniveau. Indien de kosten binnen een bandbreedte van 20% liggen, worden zij als vergelijkbaar beschouwd en zijn andere criteria doorslaggevend.	
1-16	Indiener vraagt een toelichting op de categorieën warmteoplossingen uit bijlage B2, tabel 2.2	In bijlage B2, tabel 3.2, zijn de financiële kentallen over de nationale kosten en eindgebruikerskosten samengevat. Deze tabel beperkt zich tot de top 3 van warmteoplossingen waarvoor ook daadwerkelijk een potentiële warmtebron op voldoende korte afstand beschikbaar is (S1a, S3e en S3h). De selectie is gebaseerd op de Startanalyse 2025 van PBL, aangevuld met een lokale toets op beschikbaarheid van warmtebronnen. Andere technisch geschikte warmteoplossingen, zoals S3g, zijn niet verder uitgewerkt omdat uit de kostenanalyse blijkt dat deze structureel hogere nationale en/of eindgebruikerskosten kennen dan de geselecteerde varianten en daarmee afvallen in de vergelijking. Dit is al toegelicht in de tekst boven tabel 3.1.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-17	Indiener stelt dat de definitie en toepassing van ‘nationale kosten’ verwarrend en inconsistent is.	Nationale kosten en eindgebruikerskosten hebben een verschillend doel. De nationale kosten geven inzicht in de totale maatschappelijke kosten van een warmteoplossing, onafhankelijk van wie deze kosten betaalt. Deze methodiek is volgens de handreiking van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW).	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-18	Indiener vraagt om een toelichting op het afwegingskader uitwerking uit bijlage B2	In bijlage B2, tabel 3.2 stond in de kop van de tabel bij S3h per abuis ‘ZLT met WKO’. Dat moet ‘MT met WKO’ zijn.	Tabel aanpassen
1-19	Indiener stelt dat de mogelijkheden van TEO uit de Neder-Rijn worden te positief voorgesteld; wintertemperaturen beperken inzet.	Deze rivieren bieden voldoende mogelijkheden om grootschalige warmtesystemen te ondersteunen, waarbij rekening wordt gehouden met seizoensinvloeden. Lagere watertemperaturen in de winterperiode worden	Tekst aanvullen

		gecompenseerd door de inzet van warmtepompen en systeemoplossingen, waardoor het systeem van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) jaarrond toepasbaar is.	
1-20	Indiener stelt dat de opslag van zomerwarmte (WKO) als oplossing voor wintertekorten is niet uitgewerkt.	De inzet van opslag van zomerwarmte, zoals WKO, is onderdeel van de systeemoplossingen die bij TEO worden verondersteld. Lagere watertemperaturen in de winterperiode worden gecompenseerd door warmtepompen in combinatie met ondergrondse opslag en centrale opwaardering, waardoor ook in de winter een betrouwbare warmtevoorziening mogelijk is. De beoordeling van TEO is daarom gebaseerd op jaargemiddelde prestaties en niet uitsluitend op wintertemperaturen. Zie: Uitleg strategieën en varianten | Startanalyse aardgasvrije buurten, s3e	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-21	Energiearmoede kan niet worden opgelost met een MT-warmtenet omdat dit duurder is dan gas.	Bij de verdere uitwerking van plannen voor een MT-warmtenet zal aan betaalbaarheid ruim aandacht worden besteed, omdat dat één van de leidende principes uit het Warmteprogramma is.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-22	De indiener stelt dat het Warmtefonds mogelijkheden biedt om gebrek aan eigen vermogen te ondervangen, maar dit wordt onvoldoende benut.	Het Warmteprogramma bevat een hoofdstuk over vervolgacties en handelingsperspectief. Onderdeel hiervan is het informeren van inwoners over verduurzamingsmaatregelen en subsidies. Financiering vanuit het Warmtefonds kan daar onderdeel van zijn.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-23	Indiener stelt dat de kwalificatie “laag doen-vermogen” voor de Zilverkamp onterecht is en bewonersinitiatieven negeert.	De kwalificaties van het doenvermogen zijn gebaseerd op een combinatie van sociaaleconomische (CBS)data en lokale kennis. Voor veel buurten ontbreekt de lokale kennis waardoor hier ‘onbekend’ staat. Voor Zilverkamp loopt er echter al langjarig een intensief participatietraject waardoor we de buurt goed kennen. De bewonersinitiatieven representeren slechts een gedeelte van het totale aantal inwoners. Uit de sociaaleconomische data en het participatietraject blijkt dat voor het gros van de inwoners het moeilijk is om in actie te komen, ook onder druk en bij tegenslag. De aanduiding voor het doen-vermogen tabel 3.2 van bijlage B2 wijzigen we in ‘beperkt’.	Tekst aanpassen
1-24	Indiener stelt dat financiële tabellen een toelichting missen. De bronvermelding en duiding binnen het afwegingskader ontbreken.	Het Warmteprogramma is erop gericht om inzicht te geven in welke warmteoplossingen voor delen van de gemeente het meest kansrijk zijn en ook een aanduiding van de	Geen inhoudelijke wijzigingen

		periode waarin de oplossingen gerealiseerd worden. Voor de financiële tabellen is gebruik gemaakt van de Startanalyse van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en de beschikbare onderzoeken voor Zilverkamp en Doornenburg. In de verdere uitwerking van plannen voor buurten zal aan de kosten en betaalbaarheid ruime aandacht worden geschonken.	
1-25	Indiener stelt dat door de brede onzekerheidsmarge de kostenvergelijking nauwelijks onderscheidend zijn.	Hoewel de kostenberekeningen onzekerheidsmarges kennen, zijn de kostenvergelijkingen wel degelijk onderscheidend. In gevallen waarin de kosten van warmteopties onderling vergelijkbaar zijn, hanteren wij expliciet een bandbreedte van 20%, waarbinnen kosten als gelijkwaardig worden beschouwd en andere criteria doorslaggevend zijn.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-26	Indiener stelt dat er ten onrechte wordt aangenomen dat individuele warmtepompen alleen mogelijk zijn bij verregaande isolatie, en stelt dat dit technisch achterhaald is	Aannemelijk is dat de ontwikkeling van warmtepompen zich voortzet. Op dit moment is de gangbare opvatting dat bij een warmtepomp een verdergaande isolatie nodig is en in ieder geval zeer aan te bevelen om de kosten voor de warmteoplossing te beperken.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-27	Indiener stelt dat de kwalificatie ‘zeer kansrijk’ voor een MT-warmtenet onvoldoende onderbouwd is.	De kwalificatie ‘zeer kansrijk’ heeft betrekking op de ontwikkeling van het MT-warmtenet in Zilverkamp. Deze systeemvariant is technisch en financieel al goed onderzocht (o.a. door DEP) en de volgende ontwikkelfase daarvan is aanstaande. De verwachting is dat hiermee tot een goede propositie voor de inwoners kan worden gekomen. Andere alternatieven zijn ook onderzocht en worden als minder kansrijk gezien.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-28	Indiener stelt dat er objectieve en algemeen aanvaarde toetsingscriteria voor de beoordeling van warmteopties ontbreken	Het Warmteprogramma volgt de toetsingscriteria die zijn vastgelegd in de handreiking van het NPLW. Hierin spelen nationale kosten, eindgebruikerskosten en wijkkenmerken een belangrijke rol.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-29	Indiener stelt dat de voorkeur voor een MT-warmtenet niet past bij de onderliggende analyses in het rapport	Het uitgevoerde onderzoek is opgebouwd uit twee lagen. De eerste laag is gebaseerd op criteria en kentallen uit de Startanalyse van PBL. In de tweede laag is gekeken naar lokale verdiepende studies. Als er voor een buurt een lokale verdiepende studie is uitgevoerd prevaleert deze boven de generieke kentallen uit de Startanalyse.	Geen inhoudelijke wijzigingen

1-30	Indiener stelt dat in de mer-beoordeling tegenstrijdige criteria voor de keuze voor een MT-warmtenet gebruikt worden.	In de plan-mer-beoordeling zijn verschillende warmtealternatieven, waaronder een MT-warmtenet en individuele oplossingen, beoordeeld op mogelijke milieueffecten. Daarbij is geconstateerd dat een MT-warmtenet op sommige milieuaspecten meer effecten kán hebben dan individuele oplossingen. Tegelijk concludeert de mer-beoordeling dat deze effecten niet aanzienlijk zijn en met mitigerende maatregelen beheersbaar blijven. Daarom is geen plan-mer nodig. Het Warmteprogramma maakt de keuze voor een MT-warmtenet op basis van een integrale afweging, waarin naast milieuaspecten ook factoren als betaalbaarheid, netcongestie, betrouwbaarheid van het energiesysteem en uitvoerbaarheid zijn meegenomen. De uitkomsten van de mer-beoordeling zijn daarbij als randvoorwaarde gebruikt.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-31	Indiener stelt dat warmte, gewonnen uit aquathermie uit de Neder-Rijn, in de wintermaanden onvoldoende beschikbaar is. Daarom wordt er een gas back-up geplaatst. Volgens de indiener is dit onwenselijk.	Zie punt 1-20	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-32	Indiener stelt dat de bewoner feitelijk voor een voldongen feit geplaatst wordt bij de keuze voor een MT-warmtenet.	Elke bewoner krijgt te zijner tijd een aanbod om aan te sluiten op een MT-warmtenet. De bewoner heeft altijd de mogelijkheid om niet op het aanbod in te gaan en voor de eigen woning een duurzame alternatieve warmteoplossing te realiseren.	Geen inhoudelijke wijzigingen
1-33	Indiener stelt dat de uitgangspunten voor duurzame verwarming (hernieuwbaar, betaalbaar en transparant) ontbreken in het Warmteprogramma.	In het Warmteprogramma staan uitgangspunten en leidende principes vermeld die we hanteren bij de keuze voor alternatieve warmteoplossingen. Deze gaan onder meer in op duurzaamheid, betaalbaarheid en betrokkenheid van bewoners en bedrijven.	Geen inhoudelijke wijzigingen

Nummer zienswijze en onderwerp	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijzigingsvoorstel voor Warmteprogramma
2-1	Het Warmteprogramma voorziet als één van de eerste stappen in de aanleg van warmtenetten in delen van Huissen, Bemmel en Gendt. Dit zijn drie deelgebieden die relatief ver uit elkaar liggen.	Per gebied wordt bekeken welke bronnen beschikbaar zijn en kunnen worden ingezet voor de warmte in de kernen van Huissen, Bemmel en Gendt. Op dit moment kijken we naar de inzet van respectievelijk warmte uit de Neder-Rijn, de Waalplassen en de RWZI bij Gendt.	Geen inhoudelijke wijzigingen
2-2	Warmtenetten zijn kansrijk in een stedelijke omgeving met hoge dichtheid en veel gestapelde bouw. In Lingewaard is in het overwegend laagbouw en maar zeer beperkt hoogbouw aanwezig.	In de berekeningen wordt uitgegaan van een dichtheid van meer dan 600 GJ/ha/jaar (tabel 3.3, bijlage B) woningen per ha. De termen stedelijke omgeving en hoogbouw zijn bedoeld om de dichtheid te beschrijven.	Geen inhoudelijke wijzigingen
2-3	De aanleg van warmtenetten zal zeer kostbaar zijn. De kosten worden verdeeld over het beperkte aantal huishoudens dat wordt aangesloten. Beperking van die kosten kan alleen door meer aansluitingen te realiseren in nabijgelegen buurten.	Bij de bepaling of een warmtenet de voorkeur geniet, speelt betaalbaarheid een grote rol. Voor het Warmteprogramma is globaal bekeken of dat voor delen van Huissen, Bemmel en Gendt zo is. In de Zilverkamp in Huissen vinden we een warmtenet kansrijk. Voor Bemmel en Gendt gaat dat de komende jaren worden uitgezocht. Voordat definitieve besluitvorming plaatsvindt, zal worden bepaald of voor de inwoners van een buurt een betaalbaar aanbod kan worden gedaan.	Geen inhoudelijke wijzigingen
2-4	Er is sprake van zeer uiteenlopende isolatieniveaus van woningen. Voor isolatie geldt dat dit zich altijd ruimschoot terugverdient en dat de investering dus los moet worden gezien van het aardgasvrij verwarmen.	Met het Warmteprogramma wordt gemeentebreed ingezet op besparen en isoleren van woningen. Zo worden woningen mogelijk al aardgasvrij-gereed. Door een lagere warmtevraag is een warmteoplossing sneller betaalbaar. Echter, isoleren is geen verplichting; bewoners kunnen de maatregelen ook nemen op voor hun natuurlijke momenten. De aangeboden warmteoplossing moet werken bij woningen met een energielabel vanaf C.	Geen inhoudelijke wijzigingen
2-5	Een warmtenet vormt een risico voor oude afgiftesystemen, en de kans op lekkages is groter.	Veiligheid en beperking van risico's is een punt dat in de verdere planvorming zeker van belang is. Dit punt komt aan de orde op het moment dat een definitief ontwerp voor een warmtenet voor een buurt wordt gemaakt door het warmtebedrijf.	Tekst aanvullen

2-6	Er zijn warmtepompen beschikbaar die tot 70 graden Celsius kunnen leveren. Ontwikkelingen voor warmtepompen staan niet stil.	Grootschalige overgang van woningen naar warmtepompen leidt tot toename van netcongestie: het midden- en laagspanningsnet zal daarvoor eerst moeten worden verzwaard. Vandaar dat bij grotere aaneengesloten woongebieden de voorkeur uitgaat naar een warmtenet.	Geen inhoudelijke wijzigingen
2-7	Volgorde van de wijkaanpak is verkeerd om. Beter is het om met gebieden te starten waar een warmtepomp de meest geschikte oplossing is.	Gebieden met veel recente bouw, of in het buitengebied, zijn inderdaad geschikt om aardgasvrij te worden door inzet van een warmtepomp. We ontwikkelen voor die buurten ook een aanpak om dat op individuele basis, en bij natuurlijke momenten, te stimuleren. Netcongestie zal hier in de komende jaren ook mogelijk aan de orde zijn, zeker gezien de meer generieke knelpunten op het net.	Geen inhoudelijke wijzigingen

Nummer zienswijze en onderwerp	**Samenvatting zienswijze**	**Reactie**	**Wijzigingsvoorstel voor Warmteprogramma**
4-1	Indiener geeft aan dat zij door het niet honoreren van uitstel hun zienswijze niet volledig hebben kunnen onderbouwen, omdat informatie uit een lopend WOO-verzoek ontbreekt. Zij behouden zich het recht voor om dit later alsnog in te brengen in bezwaar en beroep.	De gemeente deelt deze visie niet. Het Warmteprogramma is een verplicht programma onder de omgevingswet en wordt vastgesteld door het college van B&W. Tegen deze vaststelling is geen beroep- en bezwaarprocedure mogelijk. De lopende procedure WOO wordt volgens planning, die bij de indieners bekend is, afgerond.	Geen inhoudelijke wijzigingen
4-2	Indiener plaatst fundamentele kanttekeningen bij de energietransitie als geheel en vinden dat deze context onvoldoende kritisch wordt benaderd in het Warmteprogramma. Onvoldoende oog voor de (financiële) gevolgen voor inwoners.	De gemeente Lingewaard volgt het rijksbeleid op het gebied van energietransitie. De warmtetransitie is een onderdeel van de energietransitie. De doelen die de gemeente Lingewaard wil behalen, zijn afgeleid van de Klimaatwet (2020). Hierin wordt het streven naar een klimaatneutraal Nederland in 2050 wettelijk vastgelegd. In het nationale Klimaatakkoord (2020) is afgesproken hoe deze ambitie voor de gebouwde omgeving gerealiseerd wordt. Hierbij hebben de gemeentes de regierol in de warmtetransitie toebedeeld gekregen. Betaalbaarheid is in het Warmteprogramma één van de leidende principes en wordt bij de keuze voor een warmteoplossing nadrukkelijk betrokken.	Geen inhoudelijke wijzigingen
4-3	Indiener wijst op netcongestie en stellen dat het onverstandig is om aardgas uit te faseren zolang	De netcongestie is een urgent probleem dat voor een oplossing in de komende 5 á 10 jaar vraagt om forse	Geen inhoudelijke wijzigingen

	het elektriciteitsnet vol is en uitbreiding nog jaren duurt.	investeringen. De planning in het Warmteprogramma gaat uit van een aantal concrete buurten waarvoor oplossingen worden bedacht en gerealiseerd in de komende 10 jaar, die zo min mogelijk de netcongestie vergroten. Voor veel buurten is de realisatie van warmteoplossingen pas ná 2035 voorzien.	
4-4	Indiener stelt dat de milieueffecten van zonne- en windenergie worden onderschat. Zorgen over veiligheids- en milieurisico's van grootschalige energieopslag met lithium-ion batterijen, met name in dichtbevolkte of ecologisch kwetsbare gebieden.	Dit valt buiten scope van het Warmteprogramma. Bij de uitwerking in concrete plannen voor buurten wordt aan circulariteit voor materialen en duurzame werkprocessen aandacht gegeven.	Geen inhoudelijke wijzigingen
4-5	Indiener stelt dat de slogan "we moeten van het gas af" leidt tot eenzijdige voorlichting. Inwoners worden onvoldoende worden geïnformeerd over kosten, risico's en alternatieven.	De gemeente zet verschillende instrumenten in om bewoners te informeren over kosten en risico's. In onderzoek wordt goed gekeken naar de reëel mogelijke alternatieven voor aardgas, passend binnen de kaders van het Klimaatakkoord en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)	Geen inhoudelijke wijzigingen

3 Overzicht wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen

3.1 Doorgevoerde wijzigingen vanuit zienswijzen

Ten opzichte van het ontwerpbesluit worden een aantal wijzigingen doorgevoerd, die hieronder kort worden toegelicht. Deze zijn tot stand gekomen na zorgvuldige beoordeling van alle zienswijzen, waarbij we nadrukkelijk oog hebben gehad voor de zorgen, suggesties en verbeterpunten die door inwoners en andere betrokkenen zijn ingebracht. Voor de volledige en gedetailleerde wijzigingen verwijzen wij naar de definitieve documenten van het Warmteprogramma en de bijlagedelen A en B.

Zienswijze en onderwerp	**Hoe mee omgegaan**	**Wijziging**
1-6	Aanpassing van tabel 3.2 in bijlage B2	Definitie “doenvermogen” aangepast naar de definitie van het WRR: *“het vermogen van mensen om in actie te komen en vol te houden, ook onder druk of bij tegenslag”*
1-9	Aanpassing van tabel 2.2 in bijlage B2	De kop van tabel 2.2 is gewijzigd van “*geschiktheid Lingewaard*” naar *“mogelijke geschiktheid Lingewaard”*
1-15	Aanpassing tabel 2.1 in bijlage B2	De tekst in bijlage B2, tabel 2.1 is aangevuld met het criterium 20%
1-18	Aanpassing in tabel 3.2 in bijlage B2	De tekst in bijlage B, tabel 3.2 is aangepast van *‘ZLT met WKO*’ naar *‘MT met WKO’*
1-19	Aanpassing in de tekst van hoofdstuk 1 van bijlage 2	De volgende tekst is toegevoegd: *“Lagere watertemperaturen in de winterperiode worden gecompenseerd door de inzet van warmtepompen en systeemoplossingen, waardoor TEO jaarrond toepasbaar is.”*
1-23	Aanpassing in tabel 3,2 in bijlage B2	De categorisering van het doenvermogen van de Zilverkamp is aangepast van “laag” naar “beperkt”
2-2	Aanpassing in tabel 3.2 in bijlage B2	De eenheid van de warmtedichtheid (600 GJ/ha/jaar) toegevoegd in tabel 3.2
2-5	Punt over veiligheid opgenomen	In de hoofdtekst, paragraaf 2.4.2 is de volgende zin toegevoegd *“Dit bedrijf is verantwoordelijk voor een definitief ontwerp, met aandacht voor inpandige werkzaamheden en veiligheidsaspecten en zorgt daarmee voor collectieve warmteoplossingen met een transparant en betaalbaar aanbod voor bewoners”*

3.2 Ambtshalve wijzigingen

Voor de leesbaarheid en duidelijkheid van het Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 worden de volgende ambtshalve wijzigingen en aanvullingen ten opzichte van het Ontwerp-Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035 doorgevoerd.

Aanpassingen aan Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035:

- In het kader van toegankelijkheid is het kaartmateriaal op pagina 17 aangepast
- Diverse spel- en stijlfouten zijn aangepast.

Aanpassingen aan bijlage A: toelichting op het Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035:

- In bijlage A2, pagina 6 is de zin: *"We beschrijven de voortgang vanaf 2021 voor deze wijken in paragraaf 1*" aangepast naar *"We beschrijven de voortgang vanaf 2021 tot en met november 2025 voor deze wijken in paragraaf 2".*
- In bijlage A4, pagina 24, 25, 27 en 28 is in het kader van toegankelijkheid het kaartmateriaal aangepast
- In bijlage A5 is de gekleurde categorisering van de stakeholders omgezet naar een categorisering per letter in het kader van toegankelijkheid.
- In bijlage A5 was het antwoord onder vraag 8 weggevallen, deze is toegevoegd.
- In bijlage A5 is de gekleurde categorisering van de verwerkte voorstellen uit de meewerk en meerwerkgroep verwijderd in het kader van toegankelijkheid.
- Diverse spel- en stijlfouten zijn aangepast.

Aanpassingen aan bijlage B: Data en analyses Warmteprogramma Lingewaard 2026-2035:

- In bijlage B3 zijn de volgende aanpassingen gedaan;
  - Kuipplanten Kwekerij Beijer B.V. toegevoegd aan het NEXTgarden cluster.
  - Bij Kuipplanten Kwekerij Beijer B.V. stond Hedera. Dit is aangepast.
  - De zin: "*Tot op heden is het echter niet gelukt om nieuwe contracten te sluiten"*, is vervangen door: "*Ondanks inspanningen van Lingezegen Energy en WNL is het niet gelukt om nieuwe contracten af te sluiten*."
  - Bij het adres op de Nijverheidsstraat 43 stond dat hier een glastuinbouwbedrijf gevestigd zat, hier zit echter een transportbedrijf. Het woord glastuinbouwbedrijf is vervangen door transportsector.
- Diverse spel- en stijlfouten zijn aangepast.